

WERKASALON SUKUTERVEISET

SUKUSEURAN JÄSENLEHTI 26
Vihanti kesäkuu 2023

Seuran hallitus

Puheenjohtaja

Erkki Verkasalo 050 391 3020
Honkapurontie 7
80400 Ylämylly
erkki.verkasalo@luke.fi

Minna-Mari Hatunen 040 683 5544
Jylhänrannantie 406
92600 Pulkkila
[hatunen.minna\(at\)qmail.com](mailto:hatunen.minna(at)qmail.com)

Varapuheenjohtaja

Merja Honkakoski 050 345 2063
Ketuntie 7
86400 Vihanti
[meriahon\(at\)qmail.com](mailto:meriahon(at)qmail.com)

Hanna Kankaala 040 706 4892
Malmitie 991
86460 Alpua
[hanna.kankaala\(at\)gmail.com](mailto:hanna.kankaala(at)gmail.com)

Sihteeri, Rahastonhoitaja

Eija Hanhineva 044 096 4514
Tinatie 6
86400 Vihanti
[eija.hanhineva\(at\)qmail.com](mailto:eija.hanhineva(at)qmail.com)

Lauri Lahti 040 305 3397
Teeritie 9
91900 Liminka
[lauri.lahti\(at\)outlook.com](mailto:lauri.lahti(at)outlook.com)

Jäsenasiat

Minna Rautio 044 242 6492
Ratapihankatu 45 A 6
20100 Turku
[Teeii.rautio\(at\)qmail.com](mailto:Teeii.rautio(at)qmail.com)

Sukuseuran hallitus 7/2023 alkaen

Edessä: Minna Rautio, Eija Hanhineva, Minna-mari Hatunen

Takana: Erkki Verkasalo, Hanna Kankaala, Merja Honkakoski, Lauri Lahti

Kansikuva:

Serkukset ympäri Suomea...
Kuvassa Oulun, Vihannin ja
Karjaan serkkuja.

Kuva: Timo Nurmikari

Werkasalon Sukuterveiset- lehden
toimituskunta on seuran hallitus.
Painopaikka Rannikon Lautupaino, Vihanti.

Puheenjohtajan tervehdys

Werkasalon sukuseuralla ei ole tänä kesänä sukujuhlia, joten suurin yhteinen tämän vuoden ponnistuksemme on tämä lehti. Muistellaan viimevuotisia kulttuuri- ja kisailupitoisia juhliamme, tässä on siitä artikkeli runsain kuvavälähdyksin, ja lueskellaan muista yhteisistä ja toistemme aiheista.

Sukupolvet vaihtuvat ja nuoremmat suvun jäsenemme avaavat omia lauttajaan ja etenevät elämänpoluillaan. Niinpä tässä lehdessä muistellaan ja osoitetaan kunnioitusta kolmelle vuonna 2021 poisnukkuneelle ilveskorpelaiselle veljekselle Lehtosaaresta ja kerrotaan nuoremmat polven viimeisimmistä ulkomaan kokemuksista. Vihannin tupailtaperinne jatkuu elävänä ja yhdestä sellaisesta on tässäkin lehdessä vivahteikas kuvaus. Kenties tätä yhteydenpitotapaa voitaisiin kokeilla muillakin seuduilla missä meitä asuu enemmän.

Sukuseuran hallituksen kokoonpano muuttui jonkin verran viime kesän vuosikokouksessa. Monivuotinen puheenjohtajamme, ihmisläheisesti ja kaikille tilaa antaen toimiva Hannele vetäytyi emeritaksi ja pitkäaikainen ja työteliäs sihteeri Petri ja hallituksessa ahertanut Irma leipätöihinsä ja harrasteisiinsa. Heille kaikille ja erityisesti seuramme kuulakuvana toimineelle Hannelle sydämelliset kiitokset kaikesta panoksesta yhteisen asiamme eteenpäin viemisessä, myös sosiaalista toimintaa suuresti monina vuosina rajoittaneen pandemian pyörteissä.

Uusia hallituslaisia ovat Hanna Kankaala Alpuasta ja Lauri Lahti Limingasta ja uutena puheenjohtajana on aloittanut allekirjoittanut. Olen lähtenyt maailmalle lapsuus- ja nuoruusvuosiensa kodista Lehtosaaresta vuonna 1978. Vihannin koulujen ja Helsingin ja USA:n yliopistotutkintojen kautta pääsin metsä- ja puualan kehittämistöihin ja päädyin lopulta professoriksi Metsäntutkimuslaitokseen ja sittemmin Luonnonvarakeskukseen. Viimeiset 27 vuotta olen asunut Joensuun seudulla perheeni kanssa, Päivi-vaimo ja nyt nuoreksi aikuiseksi varttuneet kolme lasta elämäni ytimenä.

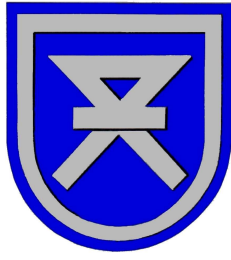
Jokainen puheenjohtaja on ollut oma persoonansa myös meidän seurassamme, sellaiseksi osoitautunut varmaan minäkin. Koen olevani osa jatkumoa ja pyrin olemaan minulle annetun tehtävän mittainen. Haluan myös kannustaa meitä tutustumaan vielä enemmän toisiimme ja harrastamaan ja toimimaan yhdessä.

Meidän werkasalolaisten rikkaus on moninaisuus. Taustamme on ollut maaseudulla ja tiiveissä perheyhteisöissä vielä pitkään Suomen itsenäistymisen jälkeenkin. Suuri osa meistä asuu nykyisin kuitenkin kaupungeissa ja taajamissa, osa myös ulkomailla. Kunnioittakaamme edelleen juuriamme, arvostakaamme nykyisyyttämme ja odottakaamme tulevaisuutta uteliaisuudella.

Antoisaa loppukesää toivottaen!

Erkki Verkasalo

Verkasalon suvun 11. sukujuhla

Vihannin kotiseutukeskuksessa ja
Ukonkantissa

Lauantaina 9.7.2022

MUISTOJA SUKUJUHLASTA KUVIEN KERA

Verkasalon suvun 11. sukujuhla lauantaina 9.7.2022 alkoi perinteisesti hartaushetkellä Vihannin kirkossa. Päiväohjelma jatkui Vihannin kotiseutukeskuksen tiloissa.

Pääjuhlan jälkeen ruokailtiin tuttuun tapaan Hietalan kantissa ja Ukko-Pekassa. Ennen ylimääräistä vuosikokousta ennätettiin osallistua valokuvasuunnistukseen. Päivä päättyi kakkukekkereihin.

Päivän aikana juhlaväki pääsi tutustumaan sukuseuran nuorempien ja vanhempien kädentaitajien töiden näyttelyyn Ukonkantin tiloissa. Aikaa oli varattu myös kuulumisten vaihtamiseen ja uusiin sukulaisiin tutustumiseen.

Juhlaan oli saapunut eri-ikäisiä vieraita läheltä ja kauempaa. Sää oli kesäisen kaunis ja saimme viettää juhlaa auringon paisteessa.

Juhlan järjestelyvastuussa oli Jaakon sukuhaara. Juhlan juonsivat Eija Hanhineva ja Minna Hatunen.

Hartauden toimitti seurakuntapastori
Jani Kuparinen. Kanttorina toimi Jenny
Paakinaho Aava Haurun avustaessa
viululla.

Liisa Jäväjä, vas. ja Leena Ranta ottivat vastaan ilmoittautumisia ja myivät samalla sukuseuran tuotteita. Anu Hauru kävi tyttöjensä kanssa ilmoittautumassa.

Kerttu Pussinen (vasemmalla) ja Minna Hatunen laskivat kukkavihkot Sankariristulle ja kantaisä Yrjö Juhonpoika Verkasalon haudalle.

Puheenjohtaja Hannele Verkasalo lausui pääjuhlan tervehdyssanat. Hannele toimi sukuseuran puheenjohtajana vuodet 2015-2022.

Lauluryhmän tyttöjen mielestä serkkujen kanssa oli kiva laulaa vanhoja lauluja. Laulut olivat Marian ja Jaakon lapsilleen laulamia.

Takana vasemmalta Janna Hanhineva, Neea Hauru, Ellen Ramstedt, Ronja Hanhineva.

Edessä vasemmalta Aasa Hauru, Reetta Ervasti ja Seela Hauru.

Tyttöjen laulut säesti Päivi Ervasti.

Aava ja Oona Hauru esittivät viululla ja sellolla
Armas Järnefeltin Kehtolaulun.
Anu-äiti säesti flyygelillä

Jaakko Verkasalon sanoittama Laulu Vihannille
kaikui juhlaväen laulamana kirjaesittelyn yhteydessä.
Eija ja Minna lukivat Jaakon runoja.

Pekka Verkasalo kertoi Tarinaa
Ilveskorvesta -kirjan synnystä ja
sisällöstä. Kirjan ovat toimittaneet
Elias ja Pekka Verkasalo.

Minna Hatunen oli suunnitellut lapsille ja aikuisille sopivan leikkimielisen valokuvakuvasuunnistusradan kotiseutukeskuksen alueelle.

Sukuseuran ylimääräisessä vuosikokouksessa seuran uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Erkki Verkasalo. Hallituksen uusiksi jäseniksi valittiin Hanna Kankaala ja Lauri Lahti. Sukuseuran uuden hallituksen tiedot löytyvät lehden kansilehdeltä.

Sukujuhla päättyi tälläkin kertaa suuren suosion saaneisiin kakkukekkereihin. Innokkaat leipurit olivat jälleen tuoneet pöydän täyteen herkullisia leivonnaisia. Kahvittelun lomassa oli mukava jutella ja vaihtaa kuulumisia sukulaisten kanssa ennen kotimatkaa.

Ukonkantin tiloihin oli heinäkuun ajaksi pystytetty kuvataide- ja käsityönäyttely. Esillä oli sekä vanhempien että nuorempien taitajien töitä.

Kuvassa Yrjö Verkasalon tekemä pienoismalli kodistaan Lehtosaaresta.

Juhlien järjestäjät kiittävät kaikkia juhlaan osallistuneita sukulaisia, esiintyjä ja järjestelyissä mukana olleita vastuunkantajia.

**Oli mukava juhlia yhdessä!
Eija Hanhineva ja Minna Hatunen**

Vuoden 2024 kesällä kokoonnutaan jälleen yhteiseen sukujuhlaan. Järjestelyvuorossa on Kalle Eliaan sukuhaara. Toivottavasti päästään suurella joukolla juhlimaan ja tapamaan sukulaisia läheltä ja kaukaa!

Kuvat Merja Honkakoski, Irma Lumiaho-Ollila ja Timo Nurmikari

Matkakertomus Islannista

Hei! Olen Ippe Peltonen (entiseltä nimeltä Eeva-Leena Myllykangas) Minna Hatusen toiseksi nuorin tytär. Jaakon sukuhaara, 7. sukupolvi

Minä ja Óðinn, viikinkien jumala,
kilpailun jälkeen.
Tulimme viidenneksi.

Olin Islannin Reykjavíkissa tallihommissa vuonna 2019 huhtikuusta kesäkuuhun ja uudelleen Hellassa vuoden 2023 tammi- ja helmikuun. Islanninhevosekset vetivät minut Islantiin, ja olen päässyt oppimaan niin vaelluskierrosten pitämistä kuin kaiken ikäisten hevosten kouluttamista. Työkokemuksen lisäksi olen tietysti ihastellut Islannin upeita nähtävyyksiä.

Parhaiten reissujen ruuista on jäänyt mieleen äärettömän hyvät juustoleipätkut, joita saa Skallista, islantilainen suklaa ja ravintola ROK Reykjavíkissa. Islannin suklaa ei ole kovin kuuluisa, mutta itsellä se meni ehdottomasti suomalaisen suklaan edelle. Suosittelen maistamaan sitä, jos vierailee Islannissa. ROK-ravintolassa kävimme yhdessä puolisoni kanssa syömässä ja muistaakseni otimme kuusi eri pientä annosta yhdessä maisteltaviksi. En muista enää tarkalleen mitä me söimme, mutta jäi mieleen, että ruoka oli erittäin hyvää ja se oli kaiken kehumisen arvoista.

Islannin luonnossa on ihan loputtomasti nähtävää, ja mannerlaattojen erkanemisen takia maaperästä purkautuu paljon energiaa. Sitä hyödynnetään Islannissa paljon. Islannissa on tyypillistä, että joka kylässä on uimahalli, jossa on eri lämpötiloissa olevia kuumia altaita. Yksi parhaista kokemuksista Islannissa on ollut käydä uimassa kuumassa joessa Reykjadalurin alueella. Joelle on noin kolmen kilometrin mittainen vaellus, mutta uiminen kuumassa joessa on vaelluksen arvoinen. Islannissa on myös loputtomasti vesiputouksia.

Kannustan kaikkia käymään Islannissa. Luonnon kauneutta ja karuutta saa ihailla lumoutuneena. Itse tiedän meneväni vielä joskus takaisin. Vielä on luontoa nähtävänä, kuten Ísafjörður eli Länsivuonot. Oma islanninhevonen olisi ehdottomasti kiva ottaa mukaan Suomeen.

Stuðlagil kanjoni.

Islanninhevosten erikoisuus on siinä, että niillä on viisi askellajia. Muilla hevosroduilla on kolme askellajia. Kaikkien hevosten yhteiset askellajit ovat käynti, ravi ja laukka. Samat askellajit ovat koirillakin. Islanninhevosten omat askellajit ovat töltti ja passi. Töltissä jokainen jalka iskeytyy maahan erikseen ja on siten nelitahtinen askellaji. Passissa puolestaan saman puolen jalat tulevat maahan yhtä aikaa ja askellaji on kaksitahainen. Passi onkin melko keinuva askellaji. Kannatan kaikkia kokeilemaan vaellusta islanninhevosilla, koska töltissä on helppo istua myös aloittelevan ratsastajan. Islanninhevosrodulle on erikoista myös se, että se on pysynyt pitkään puhtaana rotuna, koska Islantiin ei saa viedä ollenkaan hevosia. Lisäksi oma islanninhevonen olisi ehdottomasti kiva ottaa mukaan.

Vuoden 2023 alussa Islannissa ollessani koulutin kaikenikäisiä hevosia, joista suurin osa oli varsoja ja nuoria hevosia. Parhaalta ja mieleen painuvimmalta tuntui, kun peruskoulutuksen jälkeen varsa halusi rapsutuksia. Ensin varsat luonnollisesti pelkäävät ihmistä, mutta jo viikossa varsan luottamuksen voi ansaita. Tämän peruskoulutuksen jälkeen oli ihanaa, kun osa varsoista tuli ihan viereen pyytämään rapsutuksia. Se oli palkitsevaa! Opin myös lähestymään kouluttamatonta hevosta, minkä vuoksi en enää pelkää mitään hevosta.

Minä ja Ísey-varsa,
Ís tarkoittaa jäätä ja ey saarta.

**Gullfoss -
vesiputous**

Leväahosta Turkin kautta takaisin Leväähön

Elämää historiallisissa miljoonakaupungeissa

Alpuankylän Leväähön talosta on vuosisatoja lähde-ty ja tänne tultu. Minä lähdin syksyllä 1999 Leväähosta Lappiin, Etelä-Pohjamaalle ja sieltä Hämeen kautta parituhatta kilometriä etelämmäksi Turkin Istanbuliin. Silloin lähdin kahden matkailukun kanssa, mukana mm. suomalaisia villasukkia. Reilut kuusi vuotta myöhemmin, kesällä 2020, oli minun kohdallani aika palata Alpuaan ja Leväähön paljon alkuperäistä suuremman tavaramäärän kanssa ja täytin suvun vanhoja kaappeja esimerkiksi turkkilaisilla astioilla ja pöytäliinoilla.

Maaliskuussa 2014 alkoi asettautuminen miljoonakaupunkiin, uuteen kieleen ja kulttuuriin. Edessä oli ensimmäinen neljän vuoden kausi Suomen kirkon lähettämänä. Kielen oppimiseen ei ole koskaan aiemmin ollut samanlaista motivaatiota kuin tilanteessa, jossa pullan leipomista varten pitää lähteä sanakirjan kanssa kauppaan ja naapureiden ja seurakuntalaisten kanssa ei ole yhteistä kieltä. Istanbulissa on virallisten lukujen mukaan noin 14 miljoonaa asukasta, yleisen tiedon mukaan noin 20 miljoonaa ja taksikusien juttujen mukaan ainakin päiväsaikaan jopa 25–30 miljoonaa ihmistä liikkuisi sen metropolin kaduilla, työpaikoilla, ravintoloissa ja maanteillä.

Yli kuuden vuoden aikana ehdin myös matkustella eri puolilla Turkkiä ja ihastua vuoriin ja me-

Hanna Kankaala

reen ja historiaan. Monet Uudessa testamentissa mainitut paikat löytyvät nykyisen Turkin alueelta, kuten Ilmestyskirjan seitsemän seurakuntaa. Viimeiset vuodet asuin Izmirissä, joka on vanhalta nimeeltään Smyrna ja yksi Ilmestyskirjan seurakunnista. Noin tunnin ajomatkan päässä kotoani oli yksi Turkin kuuluisimpia nähtävyyksiä, Efeson antiikki-kaupunki.

Kielikoulua ja seurakuntaelämää

Maalla on vahvat kristilliset juuret historiassa, mutta nykyään minareetteja on paljon kirkkojen ristejä enemmän. Pieni luterilainen seurakunta kokoontui pääkadun varrella vanhassa armenialaisessa kirkossa.

Pidin seurakunnassa mm. pyhäkouluja, osallistuin raamattupiireihin jne. Seurakuntalaiset ottivat minut hyvin vastaan ja opettivat myös kieltä. Tiskasin usein ehtoollisastioita ja kirkkokahveilla käytettyjä astioita yhdessä seurakuntalaisten kanssa ja siinä opin käytännöllä-heisesti mm. sanat pestä, huuhdella ja kuivata

sekä muki, lasi ja kulho. Pikkuhiljaa kielitaito keheni ja sen myötä pääsin viettämään monia mukavia hetkiä seurakuntalaisten kanssa jumalanpalvelusten lisäksi myös erilaisilla retkillä ja leireillä.

Olen noina vuosina saanut ja joutunut opettelemaan itselleni nauramista ja kevyempää ja armollisempaa suhtautumista virheisiin. Sielläpäin kasvojen menettämisen pelko on todellisempi kuin ehkä täällä. Olen kokenut, että jos itse alkaa nauramaan itselleen, niin myös muut voivat nauraa kommellukselle ja tilanne laukeaa. Tilaisuuksia harjoitteluun on tullut aika luonnostaan. Minun

tehtäväni oli kerran kirkon järjestämässä seminaarissa tilata lähiravintolasta ruoka jokaisen toiveen mukaan ja sitten laittaa ne tarjolle. Huutelun ohjeita reippaalla äänellä: ”Leipä kuuluu niille, jotka syövät sukkaa”. Sukka- ja keitto-sanat ovat niin kovin toistensa kaltaiset, että sekaisin meni. Olen myös sekoittanut yleisen

allergialääkkeen nimen Kestine melkein samalaiseen sanaan ”kestane” ja onnistunut apteekissa pyytämään paketillista kastanjoita. Onneksi ulkomaalainen saa paljon anteeksi ja pientäkin kielitaitoa arvostetaan.

Kielitaidon oppimisen jälkeen Izmirissä asuessani toimin siellä seurakunnassa kanttorina ja muutenkin osallistuin seurakunnan toimintaan. Suuri osa työtäni oli osallistua nk. kirjallisuustyöhön. Viralliset kääntäjät käänsivät kristillistä kirjallisuutta turkiksi ja kuuluin ryhmään, joka luki ja tarkasti tekstejä ennen painattamista. Nyt vielä Suomesta käsinkin olen osallistunut virsikirjan uudistamisprojektiin.

Ystävien keskeltä suvun keskelle

Sikäläinen kulttuuri eroaa toki paljon suomalaisesta, mutta sen on saanut havaita, että ihminen on lopulta melko samanlainen kaikkialla – tai ainakin paljon yhteistä löytyy. Leireillä ja retkillä parhaita hetkiä on ollut keskustelut ruokapöydissä ja teekupin äärellä. Yhdessä laulaminen ja pelaaminen on mukavaa ja ystävällinen hymy pelastaa paljon.

Sain kielitaidon ja vuosien kartuttua useamman paikallisen ystävän ja olen saanut oppia tuntemaan paikallista ystävällisyyttä ja vieraanvaraisuutta. Naapurista tuli joskus ruokaa tai leivonnaisia lautasella ja paikallisten tapojen mukaan palautin sen jollain itse tekemälläni ruualla tai leivonnaisella. Lautasta ei koskaan palautettu tyhjänä. Itse opin

tykkäämään esim. paikallisesta linssikeitosta ja naapurin lapset taas oppivat tykkäämään ”Hannan kekseistä”, eli suklaamurupikkuleivistä. Seurakuntaan tein jouluksi ja kastejuhliin perinteisiä suomalaisia lusikkaleipiä, vaikka yhden seurakuntalaisen mielestä minä olisin voinut tehdä niitä joka sunnuntaiksi. Ei olisi kuulemma muuta tarvinnutkaan tehdä.

Muutin Suomeen koronapandemian aikana, vähän lisää haastetta maiden väliseen muuttoon toivat koronarajoitukset ja normaalia paljon vähäisemmät lennot. Viimeiset päivät elin aika askeettisesti patjalla ja naapurin lainaamalla taittopöydällä, mutta sain myös nauttia naapurissa asuvien ystävien vieraanvaraisuudesta. Viimeisenä iltana minut pyydettiin iltapalalle naapuriin. Suomalainen luonteeni olisi halunnut jäädä kotiin ja hakea vaan jotain yksinkertaista iltapalaa kaupasta, mutta tiesin etten voisi kieltäytyä kohteliaasti ja menin paikalle. Väkeä ja ääntä oli ja minulle oli varattu paikka keskeltä kaikkea parhaalta paikalta. Heittäydyin mukaan tunnelmaan ja meininkiin, juomaan monta lasillista teetä ja syömään paikallisia suolaisia leivonnaisia. Palasin kotiin ehkä entistäkin väsyneempänä, mutta onnellisena ja kiitollisena siitä, mitä olin saanut.

Noin sata vuotta näitä tapahtumia aiemmin Levänahoon muutti ensimmäinen Verkasalon suvun jäsen, Hilman poika Jaakko Kankaala (e.Jokimäki), joka on isoisoisäni. Uusin harrastukseni onkin tutkia Levänahossa aiemmin asuneita sukupolvia kirkonkirjoista ja muista digiaineistoista. Kiitollinen saa olla siitä, että on tuttu paikka, johon palata. Olen muuttanut taloon, jonka porraskivillä on kävelty jo melkein 250 vuotta ja kylvän porkkanan samaan multaan, minne jo isoisoisovanhempani ovat porkkanansa kylväneet.

Lahden perheen seikkailut maailmalla ja meillä

Lauri työskenteli Kiinan Suzhoussa melkein kymmenen vuotta suomalaisen PKC-konsernin palveluksessa, joka on elektroniikan sopimusvalmistaja. Suzhou on väkimäärältään 11-miljoonainen kaupunki Shanghaista 100 km länteen, Kiinan talouden ydinalueella. Se sijaitsee mahtavan Jangtsejoen alajuoksulla ja laajan Taihu-järven rannoilla. Kaupunkia kutsutaan lukuisien kanaaliensa vuoksi ”Kaukoidän Venetsiaksi”. Suzhoussa sijaitsevat perinteiset kiinalaiset puutarhat, jotka ovat Unescon maailmanperintökohde ja lukuisat kiinalaisen arkkitehtuurin mukaiset buddhalaiset pagodat. Kaupunki mainitaan ”silkin pääkaupunkina” jo 900-luvulta alkaen ja silkkitieteellisyyttä on siellä edelleenkin. Kiinassa Suzhou on suosittu matkailukohde.

Lauri tapasi vaimonsa Xiaowenin tällä työreissulla ja lapset nuorinta lukuun ottamatta ovat syntyneet Kiinassa. Vuonna 2017 perhe muutti työn perässä toiseen suuntaan, tällä kertaa Suomeen Oulun seudulle. Aluksi perhe asui Vihannin Ilveskorvessa Laurin vanhassa kotitalossa Lehtolassa hänen vanhempiansa kanssa. Elektroniikan sopimusvalmistus tuntui Laurista hieman kuolevalta alalta Suomessa, joten mikäpä sen parempi kuin ottaa uusia haasteita ajoneuvojen ohjelmistokehityksen tiimoilta. Pian lisäopiskelujen jälkeen Lauri menikin töihin Elektrobitt Automotive yhtiöön, minkä yksi toimipiste sijaitsee Oulussa. Nykyään Laurin vastualueeseen kuuluu karttaohjelmistojen suunnittelu itseajaviin autoihin. Laurin mukaan työ on mukavan haastavaa ja etenkin kansainvälistä, onhan yhteyden pitoa usein Eurooppaan, Aasiaan ja Amerikkaan.

Xiaowenille tuli myös pienimuotoinen alan vaihto. Kiinassa hän oli Caterpillarilla töissä pystyttämässä

WERKASALON SUKUTERVEISSISSÄ on kerrottu usein ulkomailla asuvista suvun jäsenistä. Tällä kertaa meillä on ilo kertoa Suomeen takaisin muuttaneesta suvun jäsenestä ja maailmalla kasvaneesta perheestä; Lauri Lahti Vihannista, vaimo Xiaowen Wang Kiinasta Jiangsun maakunnasta ja lapset Matias 8, Sara 6 ja Nea 2.

Minna Rautio, Lauri Lahti

uusien kaivuritehtaita. Pian Xiaowenille löytyi opiskelupaikka Oulun yliopistosta. Vaikka tekoäly-aiheiset tohtorin opinnot vielä jatkuivatkin niin Xiaowen kerkesi myös töihin oululaiseen terveysteknologia yritykseen. Nyt tuli siis Xiaowenin vuo-ro työskennellä ”ulkomailla”.

Muuttopäätös ensin Ouluun tuli perheelle siis ajankohtaiseksi. Koti on nyt Limingassa, mutta usein vierailaan Vihannissa Laurin kotitalolla, missä onkin toisenlaiset hommat. Näitä tehdään niin että myös lapset pääsevät niistä nauttimaan. He ovat olleet paljon apuna mm. polttopuiden teossa,

nurmikon leikkuussa ja muissa pienissä askareissa. Kaiken kaikkiaan koko perhe on ollut viime vuodet melkoisessa muutostilassa ja samalla ”kielikylvyssä”: nyt perheessä puhutaan suomea, kiinaa ja englantia.

Viimevuosien muuttoroljanssista huolimatta perheen lapset ovat saaneet hyvin kavereita ja päässeet mukaan paikalliseen toimintaan harrastusten muodossa. Matias ja Sara ovat löytäneet mukavat harrastukset judosta, salibandystä ja yleisurheilusta. Kesän koittaessa judo ja salibandy ovat jääneet tauolle ja yleisurheilun ulkotreenit ovat alkaneet, mikä on myös koko perheelle mukava tapahtuma, voihan siinä samalla käydä myös itse juoksemassa kenttää ympäri. Yleisurheiluun kuuluvat myös kilpailut ja lähialueen kilpailuissa käydäänkin koko perheen voimin kannustamassa Matiasta ja Saraa. Saran mielestä voimistelu on ollut paras harrastus, sitä hän kerkesi Oulussa vuoden verran harrastamaan. Limingassa voimistelun korvikkeena on ollut tanssi ja syksyllä on mahdollisuus taas aloittaa voimistelu kun ensimmäinen luokka koulussa alkaa. Perheen nuorimmainenkin Nea on kovasti mukana kaikessa harrastamisessa omien kykyjensä mukaan. Etenkin muskari on ollut hänelle mieleen.

Xiaowen on kiinnostunut suomalaisista luonnon antimista ja kesällä saadaankin syödä mitä erikoisimpia kasveja. Marjat ja sienet ovat tietenkin tuttuja, mutta löytyypä luonnosta myös paljon syötäviä ravinnerikkaita ”rikkaruohoja”. Molemmille vanhemmille oma kotimaa ja yhteydet omaan sukuun ovat tietysti tärkeitä, ovatpa ne lähellä tai kaukana. Lapsilla on näin kaksi kotimaata, jota voi pitää rikkautena. Laurin mukaan kotiseudulla ja etenkin perheellä on suuri merkitys. Perhe kuitenkin antaa eräänlaisen peruskasvatuksen ihmiselle, kuten tavat ja suhtautumisen elämään ja kanssaihmiisiin. Etenkin Kiinassa perhe antaa vielä turvaa ihmisille. Perhe Kiinassa on

käsitteenä laajempi mitä Suomessa ja helposti kattaa lähisuvun. Xiaowen pitääkin yhteyttä perheeseensä Kiinassa viikoittain. Nykyinen tietotekniikkahan mahdollistaa sujuvan yhteydenpidon.

Kun kesä on meillekin täällä pohjoisessa koittamassa, kysyin Laurilta vielä ilmastosta Suzhoussa. Onhan Suzhou Eurooppaan verrattuna samalla leveyspiirillä Afrikan pohjoisrannikon kanssa. Kiinan Suzhoussa kesä onkin pitkä, kuuma ja kostea. Laurin makuun välillä liiankin kuuma, kevät ja syksy ovat parasta aikaa kelien puolesta. Talvella kylmimmillään voi olla muutama aste pakkasta, mutta sitä ei kauan kestä, ja jos hyvin käy saattaa luntakin sataa. Vaimon kotopuolella, mikä on Suzhousta pohjoiseen, saattaa talvella sataa jopa kymmenenkin senttiä lunta, mutta sielläkin talvi

on lyhyt. Kesät siellä ovat aavistuksen kuivempia mitä Suzhoussa.

Kiinassa jokaisella kaupungilla ja paikkakunnalla on omat erikoisuutensa. Xiaowenin kotikaupungin erikoisuuksiin kuuluvat kristallit mitkä ovat Kiinassa hyvin tunnettuja. Ja onpa sieltä peräisin myös kiinalaisen kirjallisuuden klassikoihin kuuluva romaani ”Apinakuningas – Matka länteen” (Xiyouji), jonka tapahtumat sijoittuvat aivan kaupungin lähistölle.

Raittiusseura Korvenraivaaja

Esko Ristola ja Ilkka Niemelä

VIHANNIN KIRJA I

Vuosisadan vaihteen aikoihin tehtiin innokasta raittiustyötä koko maassa. Lähinnä tästä työstä ovat vastanneet kunnat ja keskusjärjestö Raittiuden ystävät, jonka esitelmöitsijät kiertelivät ympäri maata edistämässä raittius-aatetta.

Myös Vihannin Korvenkylässä vieraili Raittiuden ystävien esitelmöitsijä, joka kehotti korvenkyläläisiä perustamaan seudulle raittiusyhdistyksen. Korvenkyläläiset ottivatkin asian omakseen, ja raittiusseuran perustava kokous pidettiin syyskuussa 1905. Seura sai voimakkaan nimen korvenraivaaja. Perustavassa kokouksessa olivat mukana mm. Anna ja K. V. Verkasalo, Arvi Tikkala, Matti Erkkilä ja Antti Siponmaa.

Seuran päätehtävänä oli valistavan raittiustyön tekeminen. Seuran kokouksissa keskusteltiin nautintoaineista vapaasta elämästä sekä kiinnitettiin huomiota tupakanpolton vaarallisuuteen ja jopa liiallisen kahvinjuonnin sopimattomuuteen. Seuran jäseniltä vaadittiin ehdotonta raittiutta. Mikäli kuultiin jonkun jäsenen hairahtuneen alkoholin käyttöön, häntä nuhdeltiin, jouduttiinpa v. 1906 eräs henkilö erottamaanakin jatkuvien huomautusten jälkeen.

Korvenraivaajan työ ei rajoittunut pelkästään raittiusaatteeseen, vaan seura pyrki tarjoamaan myös hyviä harrastuksia juopottelun sijaan. Niinpä perustettiin eri alaosastoja kuten puhujaseura, voimistelu- ja urheiluseura, nuoriso-osasto, lauluseura, lausunta-osasto, opintokerho, ompeluseura, näytelmäpiiri jne. Niissä kukin saattoi kehittää kykyjään ja mieliharrastuksiaan. Myös maatalouskursseja seura pani toimeen, keskusteltiinpa seu-

ran kokouksissa itsenäisen maamiesseurankin perustamisesta. Seura toimitti vuosikymmenet omaa Näre-nimistä lehteäkin.

Vuonna 1907 oli kieltolakiesitys eduskunnan käsiteltävänä. Valtiollisten vaalien edellä Korvenraivaaja tekikin propagandaa kieltolain toteutumisen puolesta. Yhdessä Vihannin muiden "edistysseurojen" kanssa toimittiin niin, että kunnan luottamustehtäviinkin pyrittiin saamaan raittiita ja raittiutta kannattavia henkilöitä. Pidettiinpä vuosina 1917 - 22 Korvenkylässä seurojen yhteisiä kieltolakijuhliakin.

Jo ensimmäisen toimintavuoden aikana Korvenraivaajaseuran yhteyteen perustettiin kirjasto, jonka kartuttamiseksi pidettiin iltamatilaisuuksia. Kirjasto oli sijoitettuna aina jonkun jäsenen kotiin. V. 1930 tuhoutui seuran kirjasto valitettavasti täydelleen tulipalossa. Kirjastoon kuului tuohon aikaan mm. miltei kaikki suomeksi ilmestynyt raittiuskirjallisuus. Sotien jälkeen perustettiin uusi kirjasto, joka ei kuitenkaan kirjamäärältään yltänyt edellisen veroisiksi.

Korvenraivaaja toimi aluksi talojen pirteissä ja kansakouluissa. Omaa taloa ryhdyttiin puuhaamaan v. 1908. Piipsjärven Kiviniemestä ostettiin vanha rakennus, jonka hirret siirrettiin talkoovoimin Korvenkylään Harmaalasta ostetulle tontille. Taloa laajennettiin ja parannettiin vuosien varrella, ja 50- ja 60-luvuilla tehtiin huomattavat peruskunnostukset.

Korvenraivaaja toimii yhä Vihannin ainoana raittiusseurana.

Nummisuutarien esityksestä v. 1925. Eskona tuleva kirjailija Heikki Toppila.

Kolme veljestä Lehtosaaresta - Tuokiokuvia

perheen nuorimmaisten Eliaksen, Eeron ja Yrjön elämästä

Vihannin Osuuskaupan kyljessä kirkonkylällä oli 1980-luvulle saakka kahvila 3 Veljestä, nykyisin se on Osuuskauppa Arinan S-Marketin virallinen nimi. Ilveskorven Lehtosaaren talossa varttuivat puolestaan jo 1930- ja 1940-luvuilla Verkasalon perheen kolme nuorimmaista veljestä, Elias, Eero ja Yrjö.

Tämä tarina kertoo muistelusiämme heidän vaiheistaan lapsuusajoiltaan aina siirtymiseensä viimeiseen lepoon yhteisenä vuonna 2021. Samalla se on kunianosoituksemme sukurakkaudelle, kotiseutuhengelle ja yritteliäisyydelle, harrastuksiin uppoutumiselle ja, ennen kaikkea, läheisistä huolehtimiselle.

VERKASALON PERHE

Jaakko (1896-1976) ja Maria (1896-1962, s. Ollila)

Perheeseen syntyi kaikkiaan 10 lasta:

Unto, Sisko, Juho, Osmo, Vappu, Elias, Pekka ja Paavo, Eero, Yrjö

Näistä menehtyivät jo vauvoina tai pienenä Sisko, Juho, Pekka ja Paavo.

Lehtosaaresta asui viisi veljestä ja jokaisella oli yksi sisko.

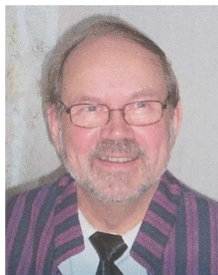
Elias

Olli Elias Verkasalo
Syntynyt 21.3.1929 Vihanti
Ylioppilas, Raudaskylän lukio 1951
DI, Teknillinen korkeakoulu 1961
Lapsi Pia

Lääkintäsähkö,
huoltopääl./tekn.joht.
Lääkietukku, tekn.joht.
Valmet Instrumenttitehdas,
tuotekehitys- ja tutkimuspäällikkö
VTT, Sairaalateknikka, säteily- ja
laatuteknikat, erikoistutkija
Harrastukset: valokuvaus,
kotiseututyö, sukututkimus,
taloyhtiön energiatehokkuus

Eero

Eero Jaakko Verkasalo
Syntynyt 2.3.1934 Vihanti
Raahen seminaari 1956
Puoliso Ritva Suokas
Lapset Päivi ja Virpi
Opettajana
Pattijoen Olkijoki 56-58
Viitasaaren Löytänä 58-60
Konginkankaan Kalaniemi 60-63
Heinäveden Lajunlahti 63-94

Eeron johtamat kuorot:
Pohjois-Heinäveden mieskuoro
Heinäveden kamarikuoro
Vaarit-kvartetti

Yrjö

Yrjö Ilmari Verkasalo
Syntynyt 1.9.1936 Paavola
Orisbergin maamieskoulu 1958
Maa- ja metsätalousyrittäjä
Puoliso Onerva Hietaranta
Lapset Erkki, Jari, Jaana, Petri, Outi

Vihannin kunnan lautakunnat
Osuustoimintayritysten hallitukset
MTK:n ja Keskustapuolueen paikallis-
ja piiriyhdistykset
Vihannin seurakunnan kirkkovaltuusto
Vihannin Kehitysvammaisten Tuki
Raittiusseura Korvenraivaaja

ELIAS – SÄRMIKÄS HUIPPUOSAAJA

Pia Verkasalo

Isäni Elias kuoli 91-vuotiaana loppiaisaattona 2021 Tampereella Rauhaniemen sairaalassa. Elämänhalua olisi vielä ollut, mutta voimat eivät riittäneet koronan selättämiseen. Vietin hänen kanssaan viime hetket ennen rauhallisena tullutta kuolemaa. Isä oli taitava kirjoittaja, ja olin myös jututtanut häntä perhehistoriasta. Hän kuvasi itseään itsepäiseksi erakkoluonteeksi, sairaanhoitaja puhui rauhallisesta herrasmiehestä. Keskustelijaksi isästä ei ollut – ”minkä hän oli sanonut, sen hän oli sanonut, mitäpä sitä muuttamaan”. Olen tässä tekstissä pyrkinyt kuvaamaan, millainen isäni Elias oli ihmisenä, miten hän päätyi tekemiinsä ratkaisuihin ja minkälaisen tilinpäätöksen hän olisi itse saattanut tehdä elämästään.

Syvän surun vuosi

Eliaksen syntyessä v 1929 Jaakon ja Marian monilapsisessa perheessä elettiin ruuhkavuosia. Pula-ajan kynnyksellä oli rakennettu talo Ouluun, mutta perhe päätyi epäonnisten takausvelkojen raskauttamana viljelemään kahta maatilaa. V 1932 Maria synnytti kaksospojat, kaksosraskaus on aina riskiraskaus ja raskautta varjosti myös 9-v lapsen kuolema. Molemmat kaksospojatkin kuolivat vauvaiässä, eikä äidin huomio mitenkään riittänyt Elias - taaperon tarpeisiin. Avuksi tulivat 6-vuotias isosisko ja -veljet, joiden tuki jatkui elämän.

Elämäkin jatkui. Eliaksen ollessa viiden pikkuveljeksi syntyi Eero ja kaksi vuotta myöhemmin Yrjö. Toisen maailmansodan aikana Eliasta tarvittiin kotona tekemässä talonpitoon kuuluvia töitä. 16-vuotiaana hän ennätti oppikouluun, jolloin kotitalalle jäi enää 4-henkinen pienperhe. Arvelen, että perhettä kohdanneet moninkertainen suru, lama ja sota-aika aiheuttivat särmiä isäni luonteeseen.

Vuikonloppuisä 1960-luvulla

Lapsuuden eväät

Veljesten Jaakko -isä oli monilahjainen persoonallisuus: maanviljelijä, kirjoittaja, runoilija ja kansanperinteen kerääjä. Lapsuudenkodissa oli myös ”melkoinen kirjakaappi”, jossa oli niin käsikirjoja,

romaneja, yleistajuisia tietokirjoja kuin hengellisiä kirjoja. Nämä vaikuttivat Eliaksen arvomaailmaan ja ajatteluun. Jaakon veli oli tuonut Amerikasta teosofisia kirjoja ja ajattelua, mikä teki ymmärrettäväksi Elias-isäni yllättävää laajakatseisuutta. Jaakko oli kiinnostunut myös tekniikan sovelluksista, rakentaen esimerkiksi hyötykäyttöön tarkoitettua tuuliroottoria. Maria – äidistä on säilynyt hyvin vähän tietoa ja muistoja, mutta hänen tiedetään teininä toimittaneen kylälehteä ja aikuisilla laulaneen paljon (ehkäpä ”äidinperintönä”) Eliaskin tuli aikanaan hyväksytyksi polyteknikkojen kuuroon, mutta päätti keskittyä opiskeluun). Köyhästä lapsuuden kodista lapset saivat kuitenkin monipuolisia eväitä elämään, ja Eliaksen mielessä kasvoi erityisesti kiinnostus tekniikkaan.

Tekniikka kutsumuksena

Eliaksen kiinnostukseen tekniikkaan ehkä orastavana uranvalintana vaikuttivat hänen itsensä pajunparkkia myymällä hankkimat *Nuoren kokeilijain ja keksijain kirja* sekä *Pikkujättiläinen*. Kansakouluikänsä hän rakenteli monenlaisia laitteita, kuten siipiään pyöräyttävän tuulimyllystästölippaan, neulanreikäkameran (josta kai ver-soi harrastus valokuvaukseen ja kaitafilmaukseen), paristokäyttöisen sähkömoottorin, ja kuulokkeilla kuunneltavan kidekoneen eli radion esiasteen. Kansakoulun opettaja lahjoitti Eliakselle kirjan *Fysiikan saavutukset*, jossa selostettiin myös röntgentekniikka. Oppikoulun aloitus viivästyi sodan vuoksi, minkä isä arveli opettaneen vastuullisuutta ja lisänneen motivaatiota. Keski-koulun kirjastossa oli käytettävissä myös koulukursseja laajempia luonnontieteiden kirjoja, Elias rakenteli myös koulun opetusvälinekokoelmaan fysiikan laitteita, ja keksi arkea helpottavia vempaimia. Päästyään ylioppilaaksi Elias meni opiskelemaan Teknillisen korkeakoulun (nykyinen Aalto -yliopisto) sähköosastolle Helsinkiin. Sähkötekniikan lisäksi hän opiskeli elektro-niikkaa ja säätötekniikkaa. Opintojen välissä hän oli välillä 11 kuukautta armeijassa viestiaselajin radiojoukkueissa, sotilasarvoksi tuli vänrikki. Työelämässä Elias loi johdonmukaisen työuran röntgen- ja sairaalatekniikan alalla.

Kotiseutu harrastuksena

Jaakko-isältä tuli selvä delegaatio kotiseutuharrastukseen, sillä tämä oli aina kuunnellut ja kirjoittanut muistiin vanhojen tarinoita, harmitellen työn jäävän kesken. Elias osallistui tärkeällä panoksella sukututkimukseen

ja kotiseutuhankkeisiin, esimerkiksi keräten Verkasalolen sukutiedot. Hän vaikutti keskeisesti Verkasalolen sukuseuran ja Vihannin kotiseutukeskuksen perustamiseen. Ammattijulkaisujen lisäksi Elias kirjoitti useaan suku- tai paikallishistoriaa käsittelevään julkaisuun: *Verkasalot – Vihantilainen talonpoikaissuku* (sukukirja), *Verkasalon sukuterveiset* (sukulehti), *Ihveskorven rai-vaajat* (kirja paikallishistoriasta), *Tarinaa Ihveskorvesta* (kirja Jaakko V:stä, myös toimittajana), *Virran tuomaa, virran viemää* (keskikoulun luokkakirja, myös toimittajana), sekä röntgentekniikan historiaa. Elias keräsi myös aineiston Valmetin röntgenlaitteiden kehitystyöstä Tampereella 1970 – luvulla; aineisto on lahjoitettu Museo keskus Vapriikin kokoelmiin.

Elämän paras aika

Elias - isäni arvioi myöhemmin, että lapsuuteni oli hänen elämänsä parasta aikaa. Hän tapasi äitini opiskelujen loppuvaiheessa, ja minä synnyin. Vanhempieni yhteiselämä ei kuitenkaan sujunut, joten isästä tuli etävanhempi sekä viikonloppuisä. Hän oli onnellisimmillaan rajuissa leikeissä, esimerkiksi pyörittäessään minua jäällä pulkassa kuin napakelkassa konsanaan, opettaessaan pyörällä ajamista, tai rakentaessamme majoja. Isä teki minulle legoista junaradan, ja päättyi leikkimään sillä itsekseen. Iltasatuja lukiessaan hänestä oli hauska tehdä jäynää sanoja muuttamalla (tietysti huomasi virheet ja protestoin). Joskus havaitsin hänen lukevan yöllä *Aku Ankoja* tai *Viiisikoja*. Eliaksen kokemukset tyttölapsista ja heidän maailmastaan lisääntyivät kolmen tyttäreni kautta. Lapsenvahtina toimimista hän valmisteli kuin projektia konsanaan. Tytöt saivat valita Ukin listojen kymmenistä vaihtoehdoista mieleisensä tekemisen. Kirjeet oli joskus kirjoitettu pistekirjoituksella, joskus Morsen aakkosilla. Elias itsekin joutui opettelemaan uusia taitoja, sillä esimerkiksi hampurilainen tuli syödä sormin, ei haarukalla ja veitsellä. 83 – vuotiaana hän tuli kaksostytärtäni vanhojentansseihin - olikohan maalaispoika koskaan mahtanut nähdä sellaista juhlavuutta ja iltapukujen loistoa. Eliakselle lapset olivat kaikkein tärkein, hän esimerkiksi perui omalta osaltaan sukumatkan USA:an, kun tarvitsimme häntä Suomessa esikoisemme lapsenvahdiksi kaksosten syntymän aikaan. Hän ei kertaakaan kyseenalaistanut tyttöjen ja naisten tasa-arvoista asemaa, vaan iloitsi kaikista tytöistään ja kannusti oman alan etsimisessä. Mietin, juontaako tämä juurensa

isän lapsuudenperheen arvoihin vai siihen, että isossa veljessarjassa kasvaneelle maalaispojalle tyttölapsset olivat erityisen arvokkaita.

Eliaksen aikakausi

Elias -isäni elämä kuvastaa monella tavalla Suomessa tapahtunutta muutosta. Vauraus lisääntyi, perheet pienivät, koulutustaso nousi, maalta muutettiin kaupunkiin, hevoskyyti vaihtui autoiluun, ja etäkontaktit lisääntyivät. Ammattiuran valinnassa Eliasta johdatti poikkeuksellisen voimakas kiinnostus sähkötekniikkaan, ja hän edisti osaltaan tekniikan kehitystä. Hän kävi 1960 – luvulla ensimmäiset ohjelmointikurssinsa, 1970 – luvulla hän kehitti Valmetin työryhmänsä kanssa maailman ensimmäisen mikroprosessoriohjatun röntgengeneraattorin, ja 1980 – luvulla VTT:lla röntgentekniikan valtakunnallista laadunvalvontaa. Kyläyhteisön sijaan Eliaksen elämään tuli 50 vuodeksi taloyhtiö, missä hän rakensi jo 1990-luvulla energiaa säästäviä taloteknisiä ratkaisuja, ennakoiden vihreää siirtymää. Viimeisinä vuosinaan Elias mietti elämäänsä, osaan valinnoista hän oli tyytyväinen, toiset olisi viisaampana tehnyt toisin. Vielä 90-vuotisjuhlissaankin hän jaksoi kiinnostua uusista asioista, esimerkiksi invataksin hissien mekanismeista. Perhettä Elias tapasi mielellään aivan loppuun asti. Myös muu suku pysyi sydämessä - kuvastaneeko tätä se, että Eero menehtyi jo samana yönä ja Yrjökin seuraavana syksynä. Yhteisiä vuosia veljeksille tuli kaikkiaan 84.

76-vuotissynttäreillä kakkua leikkaamassa yhdessä lastenlasten ja vävyn kanssa

EERO – MUSIIKKIA RAKASTAVA, AKTIIVINEN JOHTAJAOPETTAJA

Päivi A M Verkasalo

Raahen seminaariaika

Eeron koko elämän suuntaviivat muodostuivat Raahessa, jossa hän opiskeli Raahen yläkansakoulunopettajaseminaarissa syksystä 1951 alkaen ja valmistui 9.6.1956. Raahen seminaarissa opiskeli myös karjalaistytö Ritva, joka kurkisti seminaarin soittokopin ovesta, että kuka siellä soittaa noin kauniisti viulua.

Elämä oli niukkaa tuohon aikaan. Opiskelun mahdollistivat perheen tuki, laina ja Vihannin kunnan apuraha sekä kotitalta saadut lukuisat ruokapaketit.

Ote Eeron kirjeestä 3.12.1954 Raahesta Lehtosaareen. *Hyvä kotiväki! Annattehan anteeksi etten ole taasenkaan kirjoittanut pitkiin aikoihin. Niissä konventitouhuissa on mennyt aika melko tarkoin. Onneksi se on nyt ohi. Pidimme sen tämän viikon maanantaina. Säestin tanbut, olin kuorossa ja johdin vahvistetun kvartetin, tai oikeammin pienen mieskuoron laulua. Saimme loistavan menestyksen esityksillämme. Kun kuuluttaja kuulutti vahvistetun kvartetin esiintymisestä, alkoi saliin kohta työntyä pitkä jono miehiä jokaisella kukka rinnassa, kuin sulhaspojilla konsanaan. Tämä yllätys herätti yleisössä ansaittua huomiota ja hilpeyttäkin...*

Ritva sai viime viikolla perjantaina suuren paketin ja siihen oli pantu evästä minullekin. Sain obraleipää, vehnäpitkon ja kilon kääresyltystä. Olenkin niillä pärjännyt tähän asti, mutta nyt alkaa eväs loppua. Samoin vaatteet alkavat olla likaisia. Voita on pariksi päiväksi, mutta kääresyltystä kylläkin vielä 1/2 kiloa. Hyvä leipuri tuntuu olevan se ”Tyne-muorikin”, mutta äiti on parempi. Kevätlukukausi alkaa maanantaina 17.1. -55 ...

Monin terveisin Ritva ja Eero. Vastatkaa pian!

Vaarit-kvartetti Vihannissa, Eero oikealla

Suvuista ja sukulaisista turvaa

Suku oli Eerolle erittäin tärkeä ja rakas. Vihannissa käytiin säännöllisesti lomilla ja kutsuttiin vierailijoita kylään sekä kotiin koululle, sittemmin kirkonkylälle ja Heinäveden kesämökille. Veljekset ja sisko pitivätkin yhteyttä toisiinsa ja vierailivat toistensa luona säännöllisesti. Myös Eeron puolison eli Suokkaan sukuun pidettiin ahkerasti yhteyttä ja niinpä suvutkin tutustuivat toisiinsa.

Yrjö ja Onerva ottivat aina kaikki vieraat lämpimästi tervetulleiksi Lehtosaaren tilalle. Yrjön huumoria oli mukava kuulla. Yrjö ja Onerva huolehtivat kotitalasta Jaakon jälkeen erittäin hyvin korjaten ja uudistaen ja istutuksia hoitaen. Suvun kotitalalla oli usein muitakin serkuksia paikalla, kaikki mukana mm. heinäpellolla. Veljekset Elias ja Yrjö olivat myös aikamoisia keksijöitä ”pelle pelottomia” touhuissaan. Esimerkiksi Yrjö hitsaili Eerolle lipputangon jalan kevytkiskosta ja auran teristä ym. Elias puolestaan rakensi itse sähköpaimenen lehmille. Myös Osmon Koivula-maatila sukulaisineen ja serkkuineen sijaitsi ihan lähellä.

Kuorolaulua, rakentelua, matkailua ja edustamista

Musiikki ja kuorojen johtaminen sekä kuoroissa laulaminen oli Eerolle erittäin rakas harrastus ja elämän sisältö. Kuoron johtamista Eero teki myös kansalaisopiston opettajan roolissa. Eero myös harjoitti monet lapset, omansakin, kulttuurikilpailuihin laulamaan, soittamaan ja lausumaan.

Rauhallinen Eero edusti opettajia ja kuoroja monissa luottamustehtävissä ja kuului moniin yhdistyksiin. Eero sai lukuisten kuniamerkkien lisäksi tasavallan presidentiltä arvonimen director cantus.

Eero innosti myös Ritvan mukaan ammattiin liittyviin yhdistyksiin ja hyväntekeväisyisyhdistyksiin, käsityöharrastuksiin ja Unkarin kielen kursseille. Erikoista on, että myös koululla oli hollantilainen ystävyyskoulu vierailuineen puolin ja toisin.

Rakennutetut tai itse rakennetut kesämökki, pikkumökki, autotalli, puuvarastovessa ja ateljevessa olivat Eerolle mukavaa puuhaa rakkaalla kesänviettopaikalla Heinäveden Kermajärven rannalla.

Kesäisin matkusteltiin Euroopassa seuramatkoilla ja jopa omalla autolla kiertäen Pohjoismaissa ja myös Keski-Euroopassa ajaen toisen opettajajärjestön perässä. Myös kuorot matkustelivat paljon esiintymismatkoilla, ulkomaillakin esim. Kanadassa.

Eero keksi aikoinaan ehdottaa ystävyyskunnan hankkimista Unkarista. Ystävyyskaupungiksi lupautui Körmendin kaupunki ja tämä ystävyys kestää vieläkin: Heinäveteläiset ja Körmendiläiset tapaavat vuosittain ja järjestävät toisilleen ohjelman ja majoituksen omassa maassaan vuorotellen. Molemmat ovat myös opiskelleet toistensa kieltä.

Eläkkeelle päästyään Eero ja Ritva muuttivat Palokkaan, joka sittemmin liitettiin Jyväskylään. Tyne-mummmomme Muuramessa eli silloin vielä. Eero kulki vielä aluksi Heinävedellä kuoroa johtamassa, mutta sitten siirtyi Palokassa kuorolaiseksi. Vaarit-kvartetti toimi Palokan kuoron rinnalla. Alussa Eero ja Ritva elivät todella vilkasta ja mielenkiintoista eläkeaikaa harrastuksineen ja matkoineen.

Yrjö, Unto, Elias, Osmo, Eero edessä polvillaan

Huolenpitoa, iloa ja ikäviä yllätyksiä

Vuonna 2009 Ritva sai kotona kohtauksen, josta ei toipunut ennalleen. Eero hoiti Ritvaa 6,5 vuotta kotona kaupungin ja Hoivapörssin hoidon sekä lomaviikkojen levon avulla kunnes Ritva menehtyi 2015. Myös Eeron voimat heikkenivät vähitellen. Eliaksen syntymäpäiville hän vielä tuli junalla Hoivapörssin lähettämänä ja Päivi oli vastassa Tampereella. Eerolle oli tärkeää päästä Eliaan 90-vuotis syntymäpäiville. Hän mainitsi synttärit moneen kertaan etukäteen. Juhlapäivällisen jälkeen matkustimme yhdessä takaisin Eeron kotiin Palokkaan. Myöhemmin Eero alkoi sairastella aikana, jolloin koronaepidemia aluksi esti kaikki tapaamiset sairaaloissa. Lopulta Eero menehtyi loppiaisenä 2021.

Ritvan ja Eeron eläkejuhla Lajunlahden koululla, mieskuoro taustalla

Eeron sävellyksiä

Jaakko Haavion runoja, Elsa Bescowin Vuosisatu-kirjan runot, runo ja sävellys Lassinkallio, joululauluja mm Jumalan lamput, lukuisia sovituksia lauluista koululaiskuoroille ja miehäänille

Eeron ja Ritvan motto

Kannattaa lähteä liikkeelle, harrastaa ja pitää yhteyttä sukulaisiin. Sillä tavalla elämä on paljon mielenkiintoisempaa. Ja jos hankit jotain tavaraa, niin hanki laadukasta.

YRJÖ – KEKSELIÄS, YRITTELIÄS, SEURALLINEN YHTEISÖMIES

Erkki Verkasalo

Askeleita aikuisuuteen

Yrjö oli sisarusarjansa nuorin aikuisikään varttuneista ja Jaakon ja Marian esikoisen Unton ohella ainoa, joka ei ollut syntynyt Lehtosaassa. Yrjö näki maailman ensi kertaa Murron talossa, silloisen Paavolan Relletissä, Unto taas Ilveskorvessa Kaarlen talossa ennen Lehtosaaren rakentamista. Murto oli se toinen, lyhytaikaiseksi jäänyt viljelys-tila, josta Pia mainitsee Elias-muisteluksessaan.

Yrjön lapsuus kului kotioloissa, joita sävyttivät aluksi sota-aika ja sen jälkeinen säännöstelykausi. Maatalon työt kuuluivat asiaan heti kun kynnelle kykeni. Yrjö kehitteli sosiaalisuuttaan ja kisaili ja urheili kylän poikien kanssa, sikäli kun aikaa oli ja äidin kotikurilta pääsi sitä käyttämään. Kuopuksena Yrjöllä lienee ollut enemmän vapauksia kuin vanhemmilla sisaruksilla. Veljesten kesken opetettiin teini-ikäisestä lähtien viulun- ja harmoninsoittoa kuten myös valokuvausta ja muuta uutta tekniikkaa. Jekutustakin oli: Elias oli esimerkiksi vaihtanut kerran Yrjön Tarzan-kirjan kannet puutarhaoppikirjaan. Yrjö ihmetteli muutaman sivun verran että ”on se kumma kun tuo Tarzan on ruvennut puutarhan hoitajaksi”.

Jaakko ja Maria olivat hyvin koulutusmyönteisiä ja niinpä Yrjökin lähetettiin opin tielle. Kuten Eliaksella, Yrjön oppikoulu oli Ylivieskan Raudaskylässä, jossa hän kävi keskikoululuokat. Siellä vaivasi vähän koti-ikäväkin, koskapa kirjeenvaihto kotiin ja veljesten kesken oli vilkasta. Yrjö suunnitteli tuolloin tekniikan alan ammattia, mutta toisin kävi. Yrjöstä ryhdyttiin leipomaan Lehtosaaren tilan jatkajaa, kun isoveljet suuntasivat erinäisten välvaiheiden kautta toisenlaisille työurille.

Yrjö kävi varusmiespalveluksen Oulun Hiukkavaaras-
sa, joka hänen kertomansa mukaan oli mukavaa aikaa, oli elokuvia ja muuta huvitusta. Viihde maailma oli alkanut kiinnostamaan Yrjöä jo silloin, kun Unto toi sotareissultaan ensimmäisen harmonikan. Yrjö opetteli korvakuulolta sen salat ja kävi nuorena miehenä soittelu-
massa lähikylien iltamissa.

Perheelliseksi maatalousyrittäjäksi

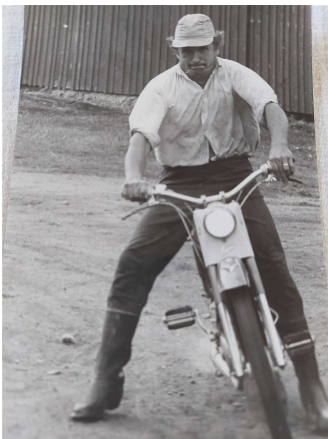
Maanviljely vaati jo tuolloin asiantuntemusta, jota Yrjö lähetettiin hankkimaan Orisbergin hyvämaineisesta maamieskoulusta Isokyröstä. Paitsi oppia isännyyteen sieltä löytyi myös Onerva-emäntä. Avioitumislupaus tuli kuulemma pohjalaisittain jälkeen muutaman saattoreissun (”mörön syöttinä”) ja toisen kosinnan (”älä nuan hullujas puhu”). Yrjön viihdemies-asenteella oli oma osuutensa myönteiseen lopputulokseen. Nuoren parin häitä vietettiin maaliskuussa 1959 Lapuan Hirvijoella – Yrjö oli 21-vuotias, Onerva 19-vuotias.

Lehtosaaren isännöisyys alkoi Yrjöllä ja Onervalla vuonna 1962. Työtä oli paljon ja toimeentulo ajoittain vaatimatonta. Eteenpäin ryhdyttiin menemään rakentamalla aluksi uusi navetta ja heinälato, Yrjön, veljesten ja Erkki-apen (”Lapuan pappi”) talkootyönä. Yrjön tekniikkakiinnostus näkyi var-

sinkin traktoripuolella: Pirkko-tamma ja Yrjön ikätoveri John Deere olivat käyneet riittämättömiksi, joten hankittiin MF 65 (”Massikka”). Näitä traktoriveteraaneja Yrjö ei raaskinut päästää pois myöhemminkään, vaikka muuten kalustoa uusittiin säännöllisesti. Lypsykarjaa lisättiin enimmäkseen 35 lehmään, lisämaata ostettiin ja vuokrattiin naapureilta, työkoneita hankittiin. Rahat saatiin paljolti metsänhakuista – metsä nähtiin lähinnä pankkina. Elintaso alkoi vähitellen kohota 1970- ja 1980-luvulla ja vanhaa asuintaloa uudistettiin.

Veljekset perheineen kävivät heinätoissa Lehtosaassa vielä 1970-luvulla ennen kuin irttoheinän korjuusta siirryttiin paalaukseen. Talo ja teltat olivatkin heinäkuun täynnä ja meillä lapsilla oli rat-

toisaa seuraa serkuista. Meistä kolme ensimmäistä oli syntynyt kahden vuoden välein ja ihmetellä täytyy millä ajalla vanhemmat ehtivät pitämään meistä huolta. Petristä ja Outista pystyimme mekin huolehtimaan vartuttuamme. Maatalon töitä riitti tietysti kaikille koko kesäksi, murrosikäisestä lähtien muillekin vuodenajoille.

Sukulaisia ja harrastuksia

Liikkuvana ja seuraa kaipaavana ihmisenä Yrjöä harmitti auton puute. Kyläreissut tehtiin ja maitonkat kuljetettiin maitolaiturille vielä vuonna 1968 mopolla ja peräkärillä ja lähimatkailu sukulaisten kanssa tapahtui traktorikuormassa. Pitemmät kylämatkat tehtiin junalla, yleensä Lapualle, pari kertaa Helsinkiin, kerran Heinävedelle kolmella linja-autolla ja Eeron noutokyydillä. Neckarpikkuauto oli siis melkoinen elämän helpottaja, vuonna 1971 hankitusta Toyota-piilofarmarista puhumattakaan. Autoa tarvittiin myös Vihannin yhteisten asioiden hoitamiseen, joihin Yrjö vihkiytyi lopulta lähes 30 vuodeksi. Tutuiksi tulivat kunnan lautakunnat, paikallisten yritysten hallitukset

ja valtuustot, MTK ja Keskustapuolue ja Ilveskorven Korvenraivaaja -yhdistys, eläkeläisvuosina myös seurakunnan kirkkovaltuusto ja kehitysvammaisten tukiyhdistys. Näistä tehtävistä on esillä erinäisiä tunnustuksia Lehtosaaressa.

Maa- ja metsätila oli Yrjön ja Onervan yhteisomistuksessa lypsykarjasta luopumiseen ja eläköitymiseen saakka vuonna 2004. Sukutilan jatkuvuus oli kummallekin tärkeää. Heille olikin suuri ilo, että Petri otti silloin hoitoonsa peltoviljelyn jatkamisen – samoin kuin kotitalomme siirtyminen minulle kaksi vuotta sitten. Paitsi yhteinen työnteko myös osallistuminen tasavertaisena parina yhdistysten ja seurojen monenlaisille retkeilyille yhdisti

Yrjöä ja Onervaa. Kummankin sukulaiset olivat enemmän kuin mieluisaa seuraa molemmille. Yrjön sisarusten perheiden luona vierailujen ohella olivat Lapuan matkat tärkeä henkireikä molemmille, varsinkin eläkevuosina, niin Onervan synnyinseurakauden kuin hänen lankomiestensä Yrjölle tärkeän kaveruuden vuoksi.

Yrjön läheisimmät harrastukset olivat välillä lähes osa-aikatyöltä vaikuttaneen yhteisten asioiden hoitamisen lisäksi musisointi ja kaikenlainen rakentelu. Musiikkiharrastus kehittyi 1980-luvulta lähtien harmonikan soittamiseen Riihipelimannityhtyeessä ja säestämiseen Ukkokööri -lauluryhmässä. Viimeiset 20 vuotta Yrjö ja yhteinen silmäterämme Outi esiintyivät yhdessä monissa tilaisuuksissa, joissa Yrjö säesti harmonikalla ja Outi lauloi iskelmämusiikkia ja hengellisiä lauluja. Kansalaisopistossa Yrjö teki monenlaisia soittimia ja tarve-esineitä, jopa suustaladattavan nallilukkopisoolin ja Lehtosaaren 1950-luvun pihapiirin pienoismallin. Eläkeläisvuosiensa erikoisin rakennelma on mökkisauna - tilatankkipalju yhdistelmä vanhan heinäkärryn alustalla.

Ihminen kasvaa koko elämänsä ajan

Meille jälkipolvelle Yrjö antoi mallia eteenpäin menemisestä, yrittäjyydestä, työnteosta ja läheisistä huolehtimisesta. Lapsenlapset olivat hänelle erityisen tärkeitä: synttärät, laavuretket ja traktorijalut. Läheisiä kummilapsia oli paljon. Nuoren miehen joskus pinnalle noussut äkkipikaisuus muuttui iän karttuessa sovitteluhaluisuudeksi. Huumoripürteet voimistuivat keski-iässä, vaikka samalla virisi kiinnostus kirkollisiin asioihin. Ehkäpä takana oli verenperimää isältään Jaakolta, joka oli monipuolisesti kiinnostunut henkisistä kysymyksistä. Yrjö myös hyväksyi muutaman epäuskoisen vuoden jälkeen lopulta 11 vuotta kestäneen sairautensa, jonka aikana hän pysyi pitkään hyväkuntoisena menehtyen lyhyen terminaalivaiheen jälkeen Raahen aluesairaalassa. Yrjö nukkui ajasta ikuisuuteen 27.11.2021, rauhassa ja seesteisesti, vierellään 62 rakastavaa ja antoisaa vuotta kanssaan elänyt vaimonsa Onerva.

Tupailtailemassa Ilveskorvessa

Erkki Verkasalo

Toukokuun 8. päivänä herättelimme henkiin Werkasalon sukuseuran tupailtaperinnettä, joka oli lepotilassa COVID-pandemian vuoksi Alpuan vuoden 2019 marraskuisesta illasta lähtien. Tämä oli jo 11. tupailta, jonka sukuseura järjesti. Paikalle pääsi 26 sukulaista ja muuten tuttua, Vihannin kylillä asuvien lisäksi Oulaisista, Haapavedeltä, Kalajoelta, Muhokselta ja Oulusta.

Nyt kokoonnuimme Raittiusyhdistys Korvenraivaajan vuonna 1908 rakentamassa seuratilassa Ilveskorvessa. Taloa on ehostettu ja modernisoitu useaan kertaan. Viimeisen remontin jälkeen on käytettävissä myös ajanmukaiset AV-laitteet esityksiä varten. Omistajuus on vastikään siirtynyt Ilveskorven kyläyhdistykselle, jota luotsaa uusi voima, Korvenkylällä itsekin asuva Katja Laakso.

Vihannin ja Ilveskorven asutushistoria

Teemana oli tällä kertaa *Muuttuvat kotikylämme*. Alustajaksi olimme saaneet Kauraperältä kotoisin olevan Vihannin kylähistorian asiantuntijan Aarne Mämmelän, joka on Oulun yliopiston dosentti ja VTI:stä eläköitynyt tutkimusprofessori. Aarne on kirjoittanut tai ollut toimittajana kotiseutumme kolmessa kylä- ja asutushistoriallisessa kirjassa.

Aarne kertoi, että Ilveskorpea on asutettu Pohjanmaan rannikolta käsin ainakin 475

Aarne alusti kotikylästä.
Valokuva: Eija Hanhineva

vuotta maakirjojen laatimisen alkamisesta lähtien. Varhaiset uudisasukkaat ovat olleet peräisin pääasiassa Satakunnasta ja Varsinais-Suomen pohjoisosista, jossakin määrin myös Ylä-Savosta. Ensimmäiset talot olivat Verkasalo (1548) ja Korpi (1576), jolloin Ilveskorpi oli osa Olkiojen (1548) ja Vihannin (1562) kyliä. Ilveskorpi esiintyi ensi kerran itsenäisenä kylänä kymmenysveroluettelossa 1585 ja kruunun kameraalisissa veroluetteloissa 1592 (Korpi) ja 1599 (Verkasalo). Väkeä veti seudulle riistanpyynti, osin kalastus, heinäniitty ja karjanpito.

Korvenraivaajien talo toukokuun valossa, tupailtana ovet avoinna.
Valokuva: Katja Laakso

Kylämme muuttuvat maailman mukana

Vihannin väestö kasvoi sinänsä melko tasaisesti 1740-luvun runsaasta 300 hengestä 1950-luvun alun vajaaseen 4000 henkeen. Neljä suurta onnettomuutta aiheutti kuitenkin väestön vähenemistä, tosin vuosisatojen kuluessa pienenevin määrin: Suomen sota 1808–09, halla- ja nälkävuodet 1860-luvulla, sortovuosien ruokapula, tauti-epidemat ja Amerikkaan muutto 1900-luvun alussa sekä 1930-luvun maailmanlaajuinen pula-aika, joka heijastui myös Pohjanmaan maaseudulle.

Lampinsaaren kaivos ja osaksi Raahen terästehdas lisäsivät väkilukua yli

tuhannella, mutta 30 vuotta kaivoksen avaamisen jälkeen väestö oli palautunut lähtötilanteeseen. Viimeiset 40 vuotta ovat johtaneet väkiluvun taantumiseen alle 3000 henkeen. Maa- ja metsätalousväestö on lähtenyt jyrkkään laskuun jo kaivoksen perustamisen aikoihin. Vähentäminen on ollut niin suurta, että huolimatta väkiluvun suuresta vähenemisestä muista ammateista toimeentulon saavan väestön määrä on kasvanut.

Aarnen mukaan maatalouden alamäkeen olivat syinä maatalouspolitiikan täyskäännös peltojen paketoituneeseen 1960-luvun lopulla, ja Suomen EU-jäsenyyden aiheuttamat muutokset tukipolitiikassa vuodesta 1995 lähtien. Viljajaloja on nyt enemmän ja maitotiloja paljon vähemmän. Samalla kaikki lähipalvelut ovat kuihtuneet, eivätkä hyvinvointialueiden vaikutuksetkaan liene myönteisiä.

Kyliä tulevaisuutta voivat auttaa ilmastonmuutoksen tuomat uudet mahdollisuudet, uudenlainen ruoantuotanto ja etätyön vakiintuminen palveluammateissa. Pohjois-Suomen oppilaitokset, Oulun yliopisto etunenässä, voivat tarjota sopivaa työvoimaa, ja maaseudulle voi syntyä uusia elinkeinoja ja työpaikkoja.

Metsä- ja luontokysymykset ja oikeus päättää puhuttivat

Eija Hanhineva, Hanna Kankaala, Onerva Verkasalo ja Marja Lahti olivat loihittineet maistuvat hiukopalat ja makeat antimet tupailtalaisille. Ilmankos juttu alkoi porista ja Aarne sai vastailla visaisiin kysymyksiin ja naseviin kommentteihin. Kuten ennenkin tupailtojen suolana oli tuttu tapaaminen ja rupattelu omista ja naapurien asioista, kuulumisten vaihtaminen ja kevättöiden suunnittelu.

Kylissämmme tunnetaan huolta maatalojen tulevaisuuden lisäksi nuoren väen vähenemisestä, vaikka Pohjois-Pohjanmaalla tilanne ei olekaan maamme huonoimmasta päästä. Ilmastonmuutoksesta, metsäluonnosta ja monimuotoisuuden hiipumisesta puhutaan mediassa paljon. Muutoksiin tarjotaan varsinkin mediassa yksipuolisia korjauskonsteja, vaikka kysymys on myös erilaisista ilmiöistä. Luonto, virkistäytyminen ja ulkoilmaharrastukset ovat tarjolla asukkaille heti ulko-oven takana, ja he arvostavat näitä asioita. Me kyläläiset tunnemme huolta siitä, että joku muu on päättämässä ympäristöstämme ja elämisemme edellytyksistä kuin me itse.

Tupailtamme jatkuvat 1-2 kertaa vuodessa. Tervetuloa taas mukaan!

Tarjoilut maistuvat luennon päälle ja juttu alkaa luistaa.
Valokuva: Eija Hanhineva

Suvun Tunnukset

Isännänviiri

on kooltaan 50 X 400 cm ja on sopiva 8 - 9 m lipputankoon
Hinta 40,00 €

Pöytästandaari

siihen kuuluu kirkas metallitanko sekä marmorijalusta. Sekä viirin että standaarin on suunnitellut graafikko Kaisu Klemetti
Hinta 30,00 €

Sukukorut

ovat malliltaan samat kuin kuusikymmentäluvulla tehdyt korut.

Naisten koru 60,00 €
Kalvosinnapit 35,00 €
Solmioneula 40,00 €

Kirjat

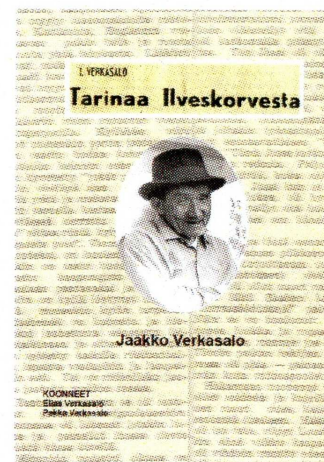
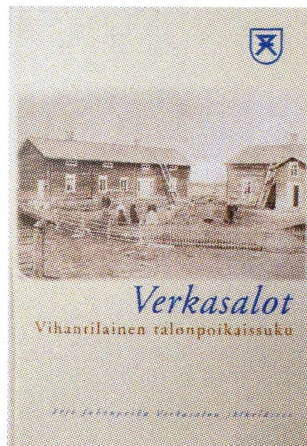
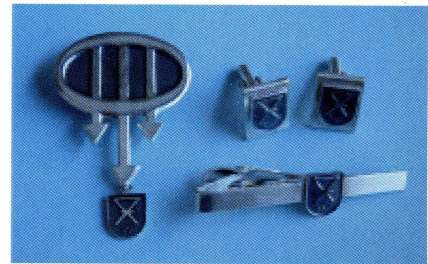
Verkasalot, Vihantilainen talonpoikaissuku

sidottu, 562 sivua 15,00 €

Tarinaa Ilveskorvesta

sidottu, 256 sivua 25,00 €

Molemmat kirjat yhdessä 30,00€

Tuotteiden tilaukset tehdään sukuseuran "tavara vastaavalle":

Ilkka Verkasalo (Verkaperäntie 195B, 86360 Ilveskorpi, puhelin 040 5817 912

Kirjoja voi tilata myös

Hannele Verkasalolta (Pitkäläntie 387, 16900 Hämeenlinna) ja

Pekka Verkasalolta (Haukantie 38, 04320 Tuusula tai puh. 050 555 3295).

Tuotteet lähetetään postissa ja mukana tulee lasku.

- Hintoihin lisätään mahdolliset postituskulut.
- Tuotteiden muunlaisesta toimittamisesta (esimerkiksi nouto) voi sopia tilaamisen yhteydessä.

Sukuseuran kotisivut www.verkasalot.net
facebook [Werkasalon sukuseura ry](https://www.facebook.com/Werkasalon.sukuseura.ry)

ISSN 2323-2021 (painettu)
ISSN 2323203X (verkkojulkaisu)